

4 december 2015

Notulen

Van de **Buitengewone Algemene Vergadering van Aandeelhouders** van de Nederlandse Financierings-Maatschappij voor Ontwikkelingslanden N.V., gehouden op 4 december 2015 te Den Haag, ten kantore van de vennootschap.

1. Opening

De vergadering wordt voorgezeten door Prof. dr. **J.M.G. Frijs**, Voorzitter van de Raad van Commissarissen.

De **Voorzitter** heet de aandeelhouders en de overige aanwezigen van harte welkom, te weten de afgevaardigde van het Ministerie van Financiën: de heer **R. André de la Porte** MSc., namens de Staat, als houder van de aandelen A, de heer **P.A. Brommelcamp** namens ABN AMRO Bank N.V., mevrouw **M.L. van Noort** namens IHC Merwede B.V., de heer **G.J.J. van der Lubbe** namens Siemens Nederland N.V. en een bijzonder welkom aan de heer drs. **R.A.J.H. Vossen** RA, Senior accountant bij EY.

De **Voorzitter** introduceert vervolgens het bestuur van FMO, drs. **N.D. Kleiterp**, Chief Executive Officer, drs. **J. Rigterink**, Chief Risk & Finance Officer en mevrouw drs. **L.G. Broekhuizen**, Chief Investment Officer.

De **Voorzitter** introduceert voor de volledigheid de overige leden van de Raad van Commissarissen, namelijk Prof. dr. ir. **P. Vellinga**, Vice-Voorzitter van de Raad van Commissarissen en lid van de Audit and Risk Committee, mevrouw drs. **A.M. Jongerius**, commissaris en Voorzitter van de Selection, Appointment and Remuneration Committee en mevrouw drs. **A.E.J.M. Schaapveld**, commissaris en lid van de Audit and Risk Committee. Prof. dr. ir. A. **Bruggink** kon helaas wegens persoonlijke omstandigheden niet aanwezig zijn, maar had geen verdere bijzondere opmerkingen bij de agendapunten.

De **Voorzitter** introduceert mevrouw mr. **C.E.M. Oosterbaan**, de secretaris van de vennootschap en wijst haar aan als secretaris van deze vergadering.

De **Voorzitter** constateert dat deze Buitengewone Algemene Vergadering van Aandeelhouders wordt gehouden in één van de plaatsen die in de statuten zijn vermeld en dat de vergadering met inachtneming van alle wettelijke en statutaire vereisten is bijeengeroepen.

De **Voorzitter** stelt vast dat ter vergadering 12 stemgerechtigden aanwezig of vertegenwoordigd zijn, tezamen rechthebbend op het uitbrengen van 325.922 stemmen, op een totaal van 400.000 geplaatste aandelen, ofwel 81,5% van het geplaatste kapitaal. Hierdoor kunnen rechtsgeldige besluiten worden genomen.

De **Voorzitter** wijst erop dat er een geluidsopname van de vergadering wordt gemaakt enkel ten behoeve van het notuleren en dat de conceptnotulen van deze vergadering - in overeenstemming met de statuten - binnen twee maanden na deze vergadering op verzoek ter beschikking zullen worden gesteld. Daarnaast worden zij op de website van de vennootschap geplaatst, waarna de aandeelhouders drie maanden de tijd hebben om te reageren. Hierna worden de notulen vastgesteld door de **Voorzitter** en de **secretaris** van de vergadering.

De notulen zullen vervolgens ter inzage liggen bij FMO en eventueel op verzoek van een aandeelhouder per e-mail worden toegestuurd.

2. Benoeming van Ernst & Young Accountants LLP als accountant voor het boekjaar 2016

De **Voorzitter** merkt op dat reeds tijdens de Algemene Vergadering van Aandeelhouders in mei gemeld is, dat het wettelijk verplicht is om periodiek van accountant te wisselen, wat betekent dat 2015 het laatste jaar is dat KPMG voor FMO de accountantswerkzaamheden kan verrichten. KPMG zal wel de accountantscontrole voor 2015 voltooien. Er is geruime tijd gewerkt aan de selectie van een geschikt accountantskantoor en de bedoeling is dat Ernst & Young Accountants LLP, ook te noemen: EY, per 1 januari aanstaande zal starten met de gebruikelijke werkzaamheden voor het boekjaar 2016.

Bij afwezigheid van de Voorzitter van de Audit and Risk Committee, de heer **Bruggink**, geeft de **Voorzitter** het woord aan mevrouw **Schaapveld**. Zij zal een toelichting geven op het selectieproces.

Mevrouw **Schaapveld** zegt dat het selectieproces vanuit de Audit and Risk Committee is begeleid. De Audit and Risk Committee adviseert de Raad van Commissarissen. Het voorstel tot benoeming wordt gedaan aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Na het opstellen van een longlist is vervolgens een shortlist tot stand gekomen van accountantskantoren die in aanmerking zouden kunnen komen als auditor voor FMO. Op de shortlist stonden uiteindelijk drie accountantskantoren te weten: Ernst & Young, PricewaterhouseCoopers (PwC) en Deloitte. Reeds vroeg in het proces heeft PwC aangegeven niet voldoende capaciteit te hebben om op een goede manier een team ter beschikking te stellen voor de begeleiding van FMO. Dit heeft ook te maken met het feit dat veel banken en bedrijven op het moment aan rouleren zijn.

Mevrouw **Schaapveld** geeft aan dat vanuit FMO het proces is geleid door de heer Bruggink samen met de CRFO, de heer Rigterink, de Director Risk Management, de Director Internal Audit, de Director Finance en de Manager Finance & Control. Er is niet diepgaand overwogen om de kleinere accountantskantoren te benaderen, gezien het internationale karakter van FMO. Dit betekende dat uiteindelijk een keuze moest worden gemaakt tussen EY en Deloitte. Vervolgens zijn er een aantal criteria opgesteld, zoals de competentie van het accountantskantoor, onafhankelijkheid, industrie-expertise, internationale expertise, kwaliteit, integriteit, de manier hoe de audits worden aangepakt en uiteindelijk hoe de relationele situatie met het nieuwe team zou zijn. Beide accountantskantoren, EY en Deloitte, hebben zich goed gepresenteerd, zowel in hun schriftelijke voorstellen als bij de mondelinge presentaties. Daarom zijn de specifieke attributen die de kantoren kunnen bieden, de leidende factoren geweest bij het

maken van de keuze. De keuze is uiteindelijk gevallen op EY, met name omdat EY erg veel expertise heeft in de financiële sector en beschikt over een erg geïntegreerd team. EY heeft in het verleden veel banken begeleid en is uit dien hoofde de bankexpert onder de auditors in Nederland. Wat heeft meegespeeld is dat het team van EY ervaring heeft in ontwikkelingslanden, veel ervaring heeft met IT en daarom net iets meer te bieden heeft dan Deloitte. Het financiële plaatje was minder een punt van discussie, omdat die tegenwoordig vrij dicht bij elkaar liggen. Het team van EY was uiteindelijk doorslaggevend. Senior partner is mevrouw **Zaina Ahmed-Karim**, die helaas in het buitenland is en niet aanwezig kon zijn, omdat FMO de datum van de deze Buitengewone Vergadering van Aandeelhouders heeft moeten wijzigen. De Senior Manager uit haar team, de heer **Roger Vossen**, is vandaag wel aanwezig en kan, indien er vragen zijn, deze later beantwoorden. De heer **Vossen** is vooral deskundig op het gebied van de nieuwe IFRS regels, hetgeen bij FMO de komende jaren zeker aan de orde zal komen.

Mevrouw **Schaapveld** zegt dat - op advies van de Audit and Risk Committee - daarom wordt voorgesteld aan de Vergadering om EY te benoemen als accountant voor het boekjaar 2016.

De **Voorzitter** dankt mevrouw **Schaapveld** voor de toelichting en geeft de aanwezigen de gelegenheid tot het stellen van vragen.

De heer **André de La Porte** (Ministerie van Financiën) vraagt welke speciale aandachtspunten de heer **Vossen** ziet voor de controle van FMO en wat FMO zo bijzonder maakt.

De heer **Vossen** neemt het woord en spreekt allereerst zijn dank uit voor de gelegenheid om aanwezig te mogen zijn. Tijdens het offertetraject heeft EY FMO en de bijzondere strategie beter leren kennen. Er zijn overeenkomsten met de strategie van EY. De heer **Vossen** zegt dat de tag line van EY is: "building a better working world", hetgeen goed aansluit bij FMO en het is interessant om daar een bijdrage aan te leveren. De aandachtspunten die EY ziet, betreffen het feit dat FMO een relatief beperkte schaal heeft en is blootgesteld aan alle regelgeving en veranderingen in de financiële sector. EY ziet het bij uitstek als een uitdaging om hier een rol in te vervullen.

De heer **Brommelcamp** (ABN AMRO Bank N.V.) vindt dat FMO vooruitstrevend bezig is met de ontwikkeling om duurzaamheid in de reporting op te nemen en vraagt hoe EY daarop kan aansluiten.

De heer **Vossen** reageert hierop dat het EY team betrokken zal zijn bij de inrichting van en de controle op de niet financiële informatie en met name bij de impact van het realiseren van enerzijds werkgelegenheid en anderzijds CO2 reductie. EY zal daar een passende controle op inrichten en zal dit geheel integreren in één controle en niet als separate teams opereren. Hierop onderscheidt EY zich ten opzichte van andere accountantskantoren. De heer **Vossen** kijkt er naar uit om hier een toegevoegde waarde te kunnen leveren.

De **Voorzitter** vraagt of de Vergadering kan instemmen met de benoeming van Ernst & Young Accountants LLP als accountant voor FMO voor het boekjaar 2016, waaronder begrepen het onderzoek van de jaarrekening.

De **Voorzitter** stelt vast dat de vergadering akkoord gaat met dit voorstel, waarna de **Voorzitter** de heer **Vossen** feliciteert met dit rechtsgeldig besluit. De **Voorzitter** ziet uit naar een goede samenwerking.

3. Rondvraag

Alvorens naar de verdere rondvraag over te gaan, heeft de **Voorzitter** nog een aantal mededelingen met betrekking tot de vacatures in de Raad van Commissarissen van FMO. Tijdens de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van mei dit jaar, is gemeld dat de vacature die ontstaan is door het terugtreden van de heer Willems, helaas nog niet ingevuld was, omdat de meest gereede kandidaat zich had teruggetrokken. Inmiddels is de procedure vrij vergevorderd en spreekt de **Voorzitter** de hoop uit vrij binnenkort een voordracht te kunnen doen voor de opvolging van deze vacature.

De **Voorzitter** zegt dat voorts het proces voor de herbenoemingen van een tweetal commissarissen voor de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van mei 2016 in gang is gezet. In mei 2016 zal ook een nieuwe vacature ontstaan. Inmiddels is gestart met het opstellen van een profiel om vervolgens te komen tot een longlist. Tijdens dit proces is er intensief contact met de grootste aandeelhouder van FMO, de Staat, die in het kader van zijn Benoemingenbeleid Staatsdeelnemingen een notitie heeft gemaakt over het benoemingsproces bij deelnemingen van de Staat. Dit betekent dat in verschillende fasen overleg plaatsvindt met het Ministerie van Financiën, waaraan FMO constructief meewerkt. De **Voorzitter** vindt dat de andere aandeelhouders moeten weten dat deze overleggen plaatsvinden en dat FMO ook zeker open staat voor overleggen met de andere aandeelhouders. De minderheidsaandeelhouders moeten immers niet tekort worden gedaan, maar dergelijk overleg moet wel op een praktische manier plaatsvinden. De **Voorzitter** richt zich daarom tot de andere aandeelhouders en meer in het bijzonder tot de heer **Brommelcamp**, als vertegenwoordiger van ABN AMRO Bank N.V., de op één na grootste aandeelhouder van FMO, met de vraag hoe dit proces zo praktisch en efficiënt mogelijk vorm kan worden gegeven.

De heer **Brommelcamp** vraagt of, indien het Ministerie een document heeft gemaakt, dit ook beschikbaar kan worden gesteld aan de andere aandeelhouders.

De heer **André de la Porte** meldt dat het de Raad van Commissarissen is, die het proces volgt en dat het Ministerie daarin wordt meegenomen. Het Ministerie krijgt een shortlist te zien en Ambtelijk Financiën adviseert de Minister daarover; dat advies is niet openbaar. Uiteindelijk wacht het Ministerie op de formele voordracht, waarop het geldige besluit kan worden genomen.

De heer **Brommelcamp** zegt dat hij daar op zich geen moeite mee heeft, maar dat op het moment dat er door de grootste aandeelhouder een brief geschreven wordt aan de RvC, waarin eventuele aanbevelingen zouden staan, de andere aandeelhouders ook geïnteresseerd zijn om deze informatie te ontvangen.

De **Voorzitter** zegt dat andere aandeelhouders betrokken kunnen zijn of gehoord kunnen worden voor wat betreft de volgende twee punten:

- a. Het profiel voor de Raad van Commissarissen. In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 2016 wordt een nieuw profiel voorgesteld, gezien de nieuwe strategie van FMO. In principe zal dit worden toegezonden met de agenda voor de AvA, maar wellicht

kan worden gekeken of dit in een eerder stadium kan worden gestuurd, daar het profiel leidend is in de keuze.

- b. Indien de shortlist voor invulling van de nieuwe vacature gereed is, zou deze spiegelbeeldig aan de gesprekken met het Ministerie van Financiën ook met andere aandeelhouders kunnen worden gedeeld in een gesprek.

De heer **Brommelcamp** kan zich in deze wijze van communicatie met FMO vinden. De heer **Brommelcamp** geeft aan zich tot het Ministerie te willen richten voor het geval er stukken zouden zijn. De heer **Brommelcamp** zegt dat hij deze stukken dan graag zou zien of zou willen weten of deze toegankelijk zijn.

De heer **André de la Porte** refereert, voor wat betreft de procedure van het Benoemingenbeleid, naar de Nota Deelnemingenbeleid Rijksoverheid.

De heer **Brommelcamp** geeft aan deze Nota Deelnemingenbeleid vrij goed te kennen en als dat het stuk is waar nu over gesproken wordt, dan is dit wat hem betreft voldoende.

De **Voorzitter** merkt op dat het delen van namen vertrouwelijk zal moeten gebeuren. Daarom kan niet aan alle aandeelhouders input op namen worden gevraagd in een pré-AvA of iets dergelijks. Met één of twee aandeelhouders (een kleine aandeelhouderscommissie) zouden namen gedeeld kunnen worden voor input, voordat er een voordracht wordt gedaan.

De heer **Brommelcamp** zegt dat het hem voldoende duidelijk is.

De heer **André de la Porte** benadrukt dat het proces niet is ingericht met restricties en dat de governance regels in principe gewoon worden gevolgd.

De **Voorzitter** zegt dat hij kan bevestigen dat het past binnen de governance regels, maar dat hij het goed vindt dat de andere aandeelhouders van een en ander op de hoogte zijn. De **Voorzitter** geeft aan dat er contact met hem kan worden opgenomen via de secretaris.

De **Voorzitter** vraagt of iemand gebruik wil maken van de rondvraag en stelt vast dat dit niet het geval is.

4. Sluiting

De **Voorzitter** dankt de aanwezigen voor hun aandacht en sluit de Buitengewone Algemene Vergadering van Aandeelhouders van FMO.

(w.g. J.M.G. Frijns)

(w.g. C.E.M. Oosterbaan)

Prof. dr. J.M.G. Frijns, Voorzitter

Mw. mr. Catharina E.M. Oosterbaan, secretaris